

Keskiviikko 12.12.2012 kello 09.30 - 11.00

Läsnä

pj.	Johannes Koskinen /sd	(1—3 §, 4 § osittain)
vpj.	Outi Mäkelä /kok	(3 § osittain, 4—8 §) <i>pj. 4 § osittain ja 5—8 §</i>
jäs.	Sauli Ahvenjärvi /kd	
	Tuija Brax /vihr	(1—7 §)
	Eeva-Johanna Eloranta /sd	
	Ilkka Kantola /sd	
	Pia Kauma /kok	
	Kimmo Kivelä /ps	
	Anna Kontula /vas	
	Jukka Kopra /kok	
	Markus Lohi /kesk	
	Elisabeth Naucclér /r	(1—3 §, 4 § osittain)
	Tom Packalén /ps	
	Raimo Piirainen /sd	(1—3 §, 4 § osittain)
	Vesa-Matti Saarakkala /ps	(6 § osittain, 7 ja 8 §)
	Tapani Tölli /kesk	(1—3 §, 4 § osittain)
	Anu Urpalainen /kok	
vjäs.	Kimmo Sasi /kok	(4 § osittain)
tulkki	Terhi Bäckman	(1—3 §, 4 § osittain)
sihteerit	Timo Tuovinen	valiokuntaneuvos (1—3 §, 4 § osittain)
	Petri Helander	valiokuntaneuvos

1 § *Nimenhuuto*

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 15 jäsentä.

2 § *Päätösvaltaisuus*

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3 § *E 113/2012 vp EMUn kehittamisestä**E 114/2012 vp pankkiunionista osana EMUn kehittämistä, EU/2012/1429**U 61/2012 vp komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi luotolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EKP:n valvontatehtäviä koskeva asetusta) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan*

pankkiviranomaisesta annetun asetuksen muuttamisesta (Euroopan pankkiviranomaista koskevan asetuksen muutos)

Käsittely

Valiokunta totesi kannanottonaan seuraavaa:

Valtioneuvoston selvitys E 113/2012 vp ja sen jatkokirjelmä käsittelevät EMU:n kehittämisen kokonaisuutta, joka jakautuu neljään pääkohtaan:

1. yhdennetty rahoituskehys (pankkiunioni)
2. yhdennetty finanssipoliittinen kehys (finanssiunioni)
3. yhdennetty talouspoliittinen kehys (talouspoliittinen unioni) ja
4. entistä vahvempi demokraattinen hyväksyttävyys ja vastuuvollisuus

Valtioneuvoston selvitys E 114/2012 vp (yhteinen kriisinratkaisumekanismi ja talletussuoja) ja valtioneuvoston kirjelmä U 61/2012 vp (pankkivalvonta) käsittelevät tarkemmin pääkohdan 1. pankkiunionia koskevan kokonaisuuden ensimmäistä vaihetta.

EMU:n kehittämisestä yleisesti

Komission tiedonannosta Suunnitelma tiiviin ja aidon talous- ja rahaliiton luomiseksi, keskustelunavaus 28.11.2012 ilmenee, että uudistukset on tarkoitus toteuttaa vaiheittain lyhyellä (6—18 kk), keskipitkällä (18 kk—5 vuotta) ja pitkällä aikavälillä (yli viisi vuotta). Osa tiedonannossa esitellyistä välineistä voidaan komission käsityksen mukaan hyväksyä nykyisten perussopimusten asettamissa rajoissa, osan edellyttäessä perussopimusten muuttamista ja unionin toimivallan lisäämistä. Tässä vaiheessa ainoastaan pankkivalvontaa koskevat ehdotukset ovat niin konkreettisia, että niitä voi arvioida valtiosääntöoikeudellisesti.

EMU:n kehittäminen on laaja, moniulotteinen ja useammassa vaiheessa toteutettavaksi suunniteltu kokonaisuus, jonka valmistelun aikana valtioneuvoston on syytä mahdollisuuksien mukaan esittää arvio ehdotuskokonaisuuden valtiosääntöoikeudellisista vaikutuksista. Euroalueen talous- ja finanssikriisiä on pyritty taltuttamaan vaiheittaisin ratkaisuin, jolloin on ollut vaikea arvioida ratkaisujen kokonaisvaikutuksia esimerkiksi eduskunnan budjettivallan kannalta.

EMU:n kehittämisestä koskevien asiakirjojen, edellä mainittu komission tiedonanto, neuvoston väliraportti 12.10.2012 Kohti todellista talous- ja rahaliittoa sekä Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Herman Van Rompuyn raportti Towards a Genuine Eco-

conomic and Monetary Union, yleisluonteisten hahmotelmien perusteella voidaan sanoa, että osa ehdotuksista tulee olemaan erittäin merkittäviä valtiosäännön kannalta. Suomen osalta suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestyskysymyksiin tulee jatkovalmistelussa selvittää huolellisesti.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että syvennettäessä EU:n taloudellista ja finanssipoliittista yhdentymistä, on samalla varmistettava talous- ja rahaliiton demokraattisesta legitimitetistä. EU:n lainsäädäntö ja päätöksenteko kaventavat kansallisen finanssipolitiikan alaa ja etäännyttävät päätöksentekoa kansallisista parlamenteista. Euroalueen kriisin hoitamisen edellyttämä valmistelu- ja päätöksentekotahti ovat myös kaventaneet valmistelun ja päätöksenteon avoimuutta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että EMU:a kehitetään ensisijaisesti unionin perussopimusten puitteissa. Valiokunta on aikaisemmin talouspolitiikan koordinaation tehostamishankkeiden yhteydessä korostanut, ettei johdetun oikeuden säännöksiin sisällytetä jäsenvaltioille perussopimuksissa määriteltäviin velvoitteisiin nähden merkittäviä uusia menettelyjä tai muitakaan sellaisia elementtejä, joita ei olisi jo hyväksytty perussopimusten voimaansaattamisen yhteydessä (vrt. PeVL 46/1996 vp , s. 2/II, PeVL 49/2010 vp , s. 4/II). Valiokunta pitää edelleen tärkeänä myös, ettei sekundäärlainsäädännöllä tai hallitustenvälinen sopimuksin välillisestikään horjuteta perussopimuksissa määriteltä EU:n toimielinten välistä institutionaalista tasapainoa (vrt. PeVL 49/2010 vp , s. 5/I).

Komission tiedonannossa esitetään, että euroalueen asteittainen yhdentymisen kohti täydellistä pankki-, finanssi-, ja talousunionia edellyttää etenemistä kohti vahvaa poliittista unionia. Komissio katsoo, että siirrettäessä EU:lle toimivaltaa, tulee varmistaa demokraattisen hyväksyttävyyden toteutuminen erityisesti Euroopan parlamentin kautta. Komission mielestä monitasoisissa hallintojärjestelmissä vastuuvollisuuden pitäisi olla sillä tasolla, jolla täytäntöönpanopäätös on tehty. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan päätöksenteon demokraattinen hyväksyttävyys ja kansalaisten tuki EMU-asioissa toteutuu suorimmin kansallisten parlamenttien kautta. Komissio nostaa esille myös Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välisen yhteistyön. Valiokunta pitää yhteistyötä sinänsä tärkeänä, mutta se ei miltään osin korvaa kansallisten parlamenttien päätöksentekoa talous- ja finanssipolitiikan alalla.

Pankkivalvonta

Valiokunta pitää valtioneuvoston kirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa perusteltuna korostaen seuraavia seikkoja:

— Asetusehdotusten jatkovalmistelussa on tarpeen selkeyttää ja täsmentää ehdotettua sääntelyä esimerkiksi EKP:n, Euroopan pankkiviranomaisen ja kansallisten valvontaviranomaisten toimivaltuuksien ja tehtävien osalta. Pyrkimys lainsäädännön nopeaan voimaansaattamiseen ei saa kyseenalaistaa valmistelun asianmukaisuutta tai heikentää sääntelyn laatua.

— EKP:n valvontatehtävää koskeva asetusehdotus on erityisen epäselvä sen osalta, onko EKP:n valvonnassaan sovellettava kukin jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä. Valtioneuvoston kirjelmästä ilmenee, että EKP:n sovellettavaksi tulevat EU-säännökset ovat pantu täytäntöön kansallisesti. On valtiosääntöoikeudellisesti ja pankkivalvonnan tehokkuuden kannalta ongelmallista, mikäli EKP voisi sivuuttaa valvonnassaan kansallisen lainsäädännön.

— Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto pyrkii vaikuttamaan siihen, että valmistelun aikana selvitetään laaja-alaisemmin EKP:n valvontatehtäviä koskevan asetuksen oikeusperustaa. Jatkovalmistelussa on syytä selkeyttää EKP:n rahapoliittisen tehtävän ja valvontatehtävän välistä suhdetta ja varmistaa valvonnan riippumattomuus. Valtioneuvoston kirjelmässä on perustellusti kiinnitetty huomiota siihen, että asetuksessa on tarpeen säätää muutoksenhakuoikeudesta EKP:n finanssivalvontaa koskeviin päätöksiin. Kaiken kaikkiaan jatkovalmistelussa on huolehdittava siitä, että sääntely turvaa Euroopan unionin perusoikeuskirjan, erityisesti artikloiden 41 oikeus hyvään hallintoon, 42 oikeus tutustua asiakirjoihin ja 47 oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen, mukaisten oikeuksien toteutumisen. Valiokunta korostaa, että hyvään hallintoon kuuluu uskottava laillisuusvalvonta ja tilintarkastus.

4 § *LA 64/2012 vp laiksi eduskuntaryhmistä ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta (Jan Vapaavuori /kok ym.)*

Käsittely

Merkittiin, että puheenjohtaja Koskinen poistui kokouksesta ja varapuheenjohtaja Mäkelä ryhtyi johtamaan puhetta.

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen, *asiakirja A 4 §*.

Käytiin yleiskeskustelua.

Asian käsittely keskeytettiin.

PÖYTÄKIRJA 92/2012 vp

- 5 § **K 7/2012 vp** *Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2011*
Käsittely
Käytiin valmistava keskustelu.
Asian käsittely keskeytettiin.
- 6 § **K 5/2012 vp** *Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2011*
Käsittely
Todettiin asiantuntijakuuleminen päättyneeksi.
Käytiin valmistava keskustelu.
Asian käsittely keskeytettiin.
- 7 § **K 9/2012 vp** *Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2011*
Käsittely
Todettiin asiantuntijakuuleminen päättyneeksi.
Käytiin valmistava keskustelu.
Asian käsittely keskeytettiin.
- 8 § *Seuraava kokous*
Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 13.12.2012 kello 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Timo Tuovinen
valiokuntaneuvos

Petri Helander
valiokuntaneuvos